

Directions of organizing educational work in preschool: theoretical and practical issues

Aybaniz Sadikhova

Kindergarten-baby house No 23 «Sun», Azerbaijan.

E-mail: bagcha23@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4218-3736>

Abstract. The article provides information on the innovations in the field of education, the tasks set for the kindergarten and pedagogical staff, according to the requirements of the «Early Childhood Education Curriculum». The author emphasizes that organizing training and education in the preschool system has four areas of development – physical development (health and safety); cognition; aesthetic development; socio-emotional development. The article also discusses the knowledge and skills that children can progress in different areas of development for succeeding in education. Thus, classes organized for this purpose gives an opportunity for children to develop their thinking skills, personal qualities and abilities, and to acquire vital skills. In conclusion, the author talks about the implementation of the program requirements in the kindergarten named «Gounash» (Sun) and the success of teaching staff.

Keywords: preschool education, personality formation, physical development, cognitive development, aesthetic development, social and emotional development, communication skills.

<http://dx.doi.org/10.29228/edu.106>

To cite this article: Sadikhova A. (2020) Directions of organizing educational work in preschool: theoretical and practical issues. Journal of Preschool and Primary Education, V. 230, Issue I, pp. 29–37.

Article history: Received — 18.10.2019; Accepted — 28.10.2019

Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlim-tərbiyə işinin təşkili istiqamətləri: nəzəri və təcrübi məsələlər

Aybəniz Sadıxova

23 nömrəli «Günəş» körpələr evi-uşaq bağçası, Azərbaycan.

E-mail: bagcha23@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-4218-3736>

Xülasə. Məqalədə «Məktəbəqədər təhsil proqramı (kurikulumu)»nun tələblərindən irəli gələn, təhsil sahəsində həyata keçirilən yeniliklər, uşaq bağçası və onun pedaqoji kollektivinin qarşısında qoyulan vəzifələr haqqında məlumat verilir. Müəllif qeyd edir ki, məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlim-tərbiyənin təşkili dörd inkişaf sahəsi – fiziki inkişaf, sağlamlıq və təhlükəsizlik; idrak; estetik inkişaf; sosial-emosional inkişaf sahələri əsasında aparılmalıdır. Həmçinin məqalədə uşaqların ümumi inkişafı üçün onlarda ayrı-ayrı inkişaf sahələri üzrə formalaşdırılan bilik və bacarıqlardan da bəhs edilir. Bu məqsədlə təşkil olunan məşğələlərdə uşaqların təfəkkürünün, şəxsi keyfiyyətlərinin, bacarıq və qabiliyyətlərinin inkişaf etdirilməsinə, həyat üçün zəruri olan bacarıqların qazanılmasına şərait yaranır. Sonda müəllif «Günəş» körpələr evi-uşaq bağçasında proqram tələblərinin necə həyata keçirilməsindən, onun pedaqoji kollektivinin uğurlarından söz açır.

Açar sözlər: məktəbəqədər təhsil, şəxsiyyətin formalaşması, fiziki inkişaf, idrakın inkişafı, estetik inkişaf, sosial-emosional inkişaf, kommunikasiya bacarıqları.

<http://dx.doi.org/10.29228/edu.106>

Məqaləyə istinad: Sadıxova A. (2020) Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlim-tərbiyə işinin təşkili istiqamətləri: nəzəri və təcrübi məsələlər. «Məktəbəqədər və ibtidai təhsil», № 1 (230), səh. 29–37.

Məqalə tarixəsi: göndərilib – 18.10.2019; qəbul edilib – 28.10.2019

Giriş / Introduction

«Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı»nda deyilir: «Cəmiyyət öz gələcəyini təmin etmək məqsədi ilə yeni nəslin yüksək səviyyədə hazırlığına nail olmalı və buna görə də təhsil üstün inkişaf etdirilən sahəyə çevrilməlidir» [Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı, 1999]. Deməli, cəmiyyətin inkişafında vacib amillər olan elm və mədəniyyətin, xalqın intellektual potensialının formalaşdırılması təhsil sistemi vasitəsi ilə təmin edilir. Dərin biliyə, bacarıqlara malik şəxsiyyət formalaşdırmaq, vətənin, xalqın sevon, hərtərəfli inkişaf etmiş sağlam nəsil yetişdirmək kimi mühüm vəzifələrin yerinə yetirilməsində məktəbəqədər təhsilin rolu böyükdür. Məktəbəqədər təhsil vahid təhsil sisteminin ilk pilləsi olub, uşaqların intellektual, fiziki, psixoloji inkişafında, şəxsiyyətinin formalaşmasında və məktəbə hazırlanmalarında xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Azərbaycan təhsil sisteminin modernləşdirilməsinin əsas strateji istiqamətlərindən biri olan keyfiyyətin yüksəldilməsi, yeni yanaşmaların, fəal təlim metodlarının tətbiqi və onlardan səmərəli istifadənin təşkili təhsil sistemində ən vacib problem kimi qiymətləndirilir. «Təhsil cəmiyyətin ən zəruri komponentlərindən olmaqla, inkişafın əsasını təşkil edir. Demokratik tərəqqi yolunda olan Azərbaycanda təhsilə məhz bu müstəvidə yanaşılır» [Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı, 1999].

İslahat Proqramında məktəbəqədər təhsilin strukturunda aşağıdakı dəyişikliklərin aparılması bir vəzifə kimi qarşıya qoyulmuşdur:

- «Azərbaycan Respublikası ərazisində yerləşən məktəbəqədər müəssisələrdə uşaqların əhatə olunmasının kəskin surətdə azalmasını nəzərə alaraq, məktəbəqədər müəssisələrin şəbəkəsini təkmilləşdirmək;

- müasir tələblərə cavab verən, uşaqların dünyagörüşünü artıran, onların fiziki inkişafını təmin edən, sağlamlığını qoruyan yeni tipli müəssisələrin açılmasını təmin etmək» [Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı, 1999].

«Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı»nda qoyulmuş vəzifələrə əsasən, məktəbəqədər təhsilin sürətlə inkişaf etdirilməsi, onun beynəlxalq standartlara tam uyğunlaşdırılması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, cənab İlham Əliyevin 12 mart, 2007-ci il tarixli, 2089 nömrəli Sərəncamı ilə «Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi Proqramı» (2007–2010-cu illər) təsdiq edilmişdir.

«Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu)»nun xarakterik cəhəti ondan ibarətdir ki, təlim prosesində uşaqların təfəkkürünün, şəxsi keyfiyyət və qabiliyyətlərinin inkişaf etdirilməsinə, həyat üçün zəruri olan bacarıqların qazanılmasına şərait yaranır, nəticəyönümlü, uşaqyönümlü, tələbyönümlü istinad olunur. «Məktəbəqədər təhsil proqramı (kurikulumu)» nəticəyönümlü,

uşaqların meyil, maraq və qabiliyyətlərinə əsaslanan, onların imkanlarını nəzərə alan, məktəbəqədər yaş dövrünün xarakterik xüsusiyyətlərini, məzmununu, məqsəd və vəzifələrini, təlim strategiyaları və inkişafının izlənilməsinə, qiymətləndirilməsinə özündə əks etdirən konseptual bir sənəddir.

Bu proqramın ən mühüm cəhəti onun nəticəyönümlü olmasıdır. Bu sənəd hazırlanarkən təlim prosesində hər yaş qrupunda əldə edilməsi nəzərdə tutulan nəticələr əvvəlcədən müəyyənləşdirilmişdir. Bu nəticələr həm məzmunu ifadə edir, həm də uşaqların inkişafının izlənilməsi və qiymətləndirilməsinə imkan verir. Nəticələrin əvvəlcədən müəyyən olunması onları əldə etməyə yönəldilmiş fəaliyyətlərin inkişafını izləmək və istiqamətləndirmək üçün şərait yaradır. Proqramda irəli sürülmüş təlim nəticələri uşaqların fiziki inkişaf, sağlamlıq və təhlükəsizlik, sosial-emosional, idraki, estetik inkişafına, yaşlarına uyğun elementar bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə istiqamətləndirilmişdir.

Əsas hissə / Main part

«Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu)»na əsasən, həmin müəssisələrdə təlim-tərbiyənin təşkili dörd inkişaf sahəsi əsasında aparılmalıdır:

Fiziki inkişaf, sağlamlıq və təhlükəsizlik. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində uşaqların fiziki inkişafı, sağlamlığının qorunması və təhlükəsizliyi təmin olunur. Sağlamlığın necə möhkəmləndirilməsi, orqanizmin müqavimətinin yüksəldilməsi haqqında anlayışlar yaradılır. «Fiziki inkişafa böyük, kiçik və hissi (sensor) motor hərəkətlərinin inkişafı daxildir. Uşağın hərtərəfli inkişafı üçün daha səmərəli vasitələrin müəyyən edilməsi, gigiyenik tələblərə cavab verən şəraitin yaradılması (rasional qidalanma, düzgün təşkil edilmiş rejim, fiziki mədəniyyət məşğələləri və s.), bunların əlaqələndirilməsi, düzgün qamət, hərəkət texnikası, hərəkətli oyun qaydaları, uşaqlarda fiziki keyfiyyətlərin inkişaf etdirilməsi təmin olunur» [Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu). 2014]. Təhlükə və çətinliklərə hazırlıq, məişətdə ehtiyatlı olmaq, ictimai yerlərdə mədəni davranmaq, yol hərəkəti qaydaları haqqında ilkin təsəvvürlərini, ekoloji mədəniyyətin formalaşdırılması və s. üçün şərait yaranır.

İdrak inkişafı. Məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda dərkətmənin inkişafı onlarda öyrənməyə həvəs və maraq yaradır. Məktəbəqədər yaşlı uşağın idrak fəaliyyətində sistemlilik, ardıcılıq, əlaqəlilik, həyat şəraitinə uyğunluq mühüm prinsiplər hesab olunur. Məktəbəqədər yaş dövründə uşaq sadə danışıq bacarıqlarına, rabitəli nitqə yiyələnir, ətrafdakıqlarla ünsiyyət qurur, öz fikirlərini təqdim etməyi öyrənir. Uşaqlar təmasda olduqları əşyaların adlarını, əlamətlərini düzgün ifadə edir, bu istiqamətdə məntiqi mühakimə yürütmək, düzgün, sadə ümumiləşdirmələr aparmaq, əqli nəticəyə gəlmək bacarıqlarını nümayiş etdirirlər. Uşağın yerinə yetirdiyi tapşırıqlar onun məntiqi mühakimə bacarıqlarını, intuisiyasını, zaman

və məkan haqqında təsəvvürlərini genişləndirir. Riyazi tapşırıqların həlli prosesində uşaqlarda induksiya-deduksiya, ümumiləşdirmə, konkretləşdirmə, təhlil-tərkib, təsnif etmə, sistemləşdirmə, mücərrədləşdirmə və eyniləşdirmə kimi mühakimə bacarıqları inkişaf edir.

Estetik inkişaf. Məktəbəqədər təhsil ətraf aləmin gözəlliklərini duymaq, qavramaq və müvafiq bədii nümunələr yaratmaq üçün ilkin pillədir. Bu sahədə aparılan işlər estetik tərbiyənin vəzifələrinə daxildir. Məktəbəqədər yaşlı uşaqların estetik inkişafı onların yaradıcılıq qabiliyyətlərini stimullaşdırır. Estetik tərbiyə uşaqlarda gözəllik hissəsinin, bədii zövqün, yaradıcılıq qabiliyyətlərinin, ətraf aləmi müşahidə və müzakirə etmək bacarıqlarının inkişafını təmin edir. Təsviri fəaliyyətdə rənglər, formalar, modellərin quraşdırılması, musiqidə sadə melodiyaların, mahnıların dinlənilməsi və uşaq musiqi alətlərində ifa olunması onların estetik inkişafına istiqamət verir. Uşaqlarda gözəllikləri qiymətləndirmək bacarığı, ətraf aləmə müsbət emosional münasibət formalaşmağa başlayır.

Sosial-emosional inkişaf. Məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda sosial və emosional keyfiyyətlər vəhdətdə inkişaf edir. Uşaq öz emosional əhval-ruhiyyəsini yaşadığı sosial mühitin normalarına uyğun olaraq tənzimləyir. Sosial-emosional inkişaf nəticəsində uşaqlarda insanlara müsbət münasibət, xeyirxahlıq, qayğıkeşlik, qarşılıqlı yardım, başqasının dərdinə şərik olmaq və s. mənəvi keyfiyyətlər yaranır. Uşaqlar oyun, əmək və əməli fəaliyyətə, kollektivdə davranış qaydalarına dair ilkin bacarıqlara yiyələnirlər.

Ünsiyyət bacarıqlarının köməyi ilə birgə fəaliyyətin müxtəlif növlərində şəxsiyyətlərarası əlaqələr, qarşılıqlı təsir və anlaşma təmin olunur. Bu bacarıqlar uşağın sosiallaşmasında əsas vasitəyə çevrilir.

Bilik, bacarıq və dəyərlərin formalaşdırılması. Müasir dövrdə məktəbəqədər təhsilin yeni tələbləri böyüməkdə olan nəslə «nəyi» və «necə öyrənməyin» öyrədilməsinə əsas məqsəd kimi qarşıya qoyur. Bu baxımdan dünya təhsilindəki yeni ideyalardan, informasiya texnologiyalarından istifadə, biliklərin inteqrasiya olunması mühüm əhəmiyyətə malikdir. Hər bir məktəbəqədər yaşlı uşaqda bəşəri dəyərlərə hörmət hissi formalaşdırılmalı, onlar öz fikir və işləklərini sərbəst şəkildə ifadə etmək, məsuliyyətli, təşəbbüskar olmaq, əməkdaşlıq etmək, müstəqil fəaliyyət göstərmək bacarıqlarına malik olmalıdırlar. Bu baxımdan tərbiyəçi-müəllimlər təlim və təlimdənkənar vaxtlarda müxtəlif interaktiv metodlardan istifadə etməklə uşaqlarda şüurlu fəaliyyət göstərmək, səmimilik, böyüklərə hörmət, kiçiklərə qayğı, güzəştə getmək bacarıqlarını, müxtəlif etik normaları formalaşdıraraq möhkəmləndirməlidirlər.

Bu gün məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda bilik və bacarıqların formalaşdırılması cəmiyyətdə uşaqların gələcək həyatı üçün vacib olan tolerantlığın da inkişafına təkan verir. Belə ki, uşaqların dili, dini və irqindən asılı olmayaraq, bütün insanlara münasibətdə mehribanlıq, səmimilik, dözümlülük, güzəştə getmək və

s. bacarıqları nümayiş etdirmələri tolerantlığın əsas göstəricilərindəndir. Təlim prosesində uşaqların bir tədqiqatçı kimi fəaliyyət göstərmələri mənimşənilməmiş biliklərin bacarıqlara çevrilməsinə səbəb olur. «Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu)»nda müəyyənəşdirilmiş inkişaf səhələri üzrə uşaqların mənimşədikləri bilik və bacarıqlar həm tərbiyəçilər, həm də valideynlər tərəfindən qiymətləndirilməlidir. [Baxışova Ş. 2019, s. 26-29].

Müasir məktəbəqədər təhsil uşaqların ümumi inkişafı naminə onlarda aşağıdakı bilik və bacarıqların formalaşdırılmasını nəzərdə tutur:

- fiziki inkişaf;
- öz nailiyyətlərini başqaları ilə bölüşmək;
- verilən tapşırıqları fərdi və qrup şəklində yerinə yetirmək;
- sərbəst fikir söyləmək, başqalarının fikirlərinə münasibət bildirmək;
- məntiqi ardıcılıqla səbəb və nəticə arasında əlaqəni tapmaq;
- nitq inkişafı;
- sadə riyazi təsvirlərin formalaşdırılması;
- savad təlimi;
- ətraf ələmlə tanışlıq;
- təsviri fəaliyyət, yapma və applikasiya işi;
- konstruktiv fəaliyyət;
- musiqi duyumunun inkişafı [Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu), 2014].

«Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu)»nda nəzərdə tutulan bütün bilik və bacarıqlar uşaqların məktəb təliminə hazırlığı, inkişafı üçün şərait yaradır. Proqramın tələblərinə uyğun olaraq, hər bir tərbiyəçi-müəllimə uşaqlarda aşağıdakı bilik, bacarıq və dəyərlərin formalaşdırılmasına xüsusi diqqət yetirməsi tövsiyə edilir:

- müqayisə əsasında təhlil-tərkib aparmaq, hadisələr arasında səbəb-nəticə əlaqələrini təhlil etmək;
- ixtiyari və davamlı diqqətin formalaşdırılması;
- böyük, kiçik və hissi motor hərəkətlərin inkişafı;
- sanitariya-gigiyenik qaydalar əməl olunması;
- davranış etiketlərinin yerinə yetirilməsi;
- estetik bacarıqların (təsviri incəsənət, musiqi duyumu, applikasiya və s.) formalaşdırılması;
- sosial münasibətlər qurmaq;
- hərfli (çap və kəsmə əlifba) tanımaq;
- ifadəli və aydın nitq qabiliyyəti;
- sadə məntiqi məsələlərin həlli;
- biliklərin təfəkkürə əsaslanaraq mənimşənilməsi;
- fikirlərin dəqiq və məntiqli ifadəsi.

Bu göstəricilərdə uşaqların məktəb təliminə fiziki və psixoloji cəhətdən hazırlığı xarakterizə olunur. Beləliklə, məktəbəqədər təhsil müəssisələrində uşaqlara verilən sadə bilik və bacarıqlar onların ətraf ələmi dərk etmələrində mühüm rol oynayır.

Bu proqram tələbləri bizim müəssisəmizdə necə həyata keçirilir?

Bizim məktəbəqədər müəssisəmizdə təlim-tərbiyənin təşkili yuxarıda haqqında danışdığımız dörd inkişaf sahəsi əsasında aparılır. Məşğələlərdə uşaqların ümumi inkişafı üçün «Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu)»nda nəzərdə tutulan bilik və bacarıqlar formalaşdırılır.

«Günəş» körpələr evi-uşaq bağçası yeniliklərə ilk imza atanlardandır. Bizim məktəbəqədər müəssisədə «Bilik günü», «Müstəqillik günü», «Payız bayramı», Yeni il və Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik günü, ulu öndər Heydər Əliyevin anım günü, Bayraq günü, Novruz bayramı və s. tədbirlər çox böyük entuziazm və xüsusi hazırlıqlarla təşkil olunur.

Şəhid ailələri ilə görüşlər təşkil olunur. Aprel şəhidi Əli İntiqam oğlu Heydərrovun anım günündə onun anası da iştirak edirdi...

Bütün bayramlar kostyumlaşdırılmış səhnəciklərlə, canlı musiqinin müşayiəti ilə həyata keçirilir. Bu kostyumlar bağçanın daxili imkanları hesabına hazırlanır. Artıq bağçamızın öz kostyum bazası var. Nağillər və səhnəciklərdə istifadə olunan maketlər də həmçinin. Bütün nağillər stendləşdirilir və onları səhnələşdirdikdə bu stendlərdən istifadə olunur. Tərbiyəçilərin də iştirakı ilə uşaqlara kostyumlaşdırılmış tamaşalar göstərilir.

«Torpaqdan pay olmaz!», «Ətraf ələmi qoruyaq!», «Əlvida, bağça, salam, məktəb!», Novruz bayramı tədbirləri böyük coşqu və həvəslə həyata keçirilir. Novruz bayramında bütün çərşənbələr qeyd olunur. Təsədüfi deyil ki, 2018-ci ildə bağçamızda keçirilmiş Novruz şənliyi Az.TV kanalında nümayiş etdirilmişdi.

«Fövqəladə hallar uşaqların gözü ilə» mövzusunda tədbir də çox maraqlı keçdi. Tədbir haqqında valideynlər və uşaqlar əvvəlcədən məlumatlandırıldı ki, əsassız həyəcanlara, şayiələrə yol verilməsin. Tədbirdə bağçaya yanğınsöndürən maşın gəldi, «yanğın»da əsl yanğınsöndürənlər iştirak etdilər. Bunun üçün bağçanın həyətidə kiçik bir evcikdə «yanğın törədildi»... Uşaqlar öz gözləri ilə yanğının baş verməsi səbəblərini gördülər, bu zaman necə davranmağı, yanğın zamanı hansı nömrəyə zəng edib, xəbər verməyi öyrəndilər.

Bütün bunlardan əlavə, bağçamızda tərbiyəçi-müəllimlərin və uşaqların əl işlərindən ibarət sərgilər təşkil olunur. «Ən yaxşı qrup» müsabiqəsi, şeir və rəsm müsabiqələri keçirilir, qaliblər mükafatlandırılır. Müsabiqələrdə başqa məktəbəqədər müəssisələrin uşaqları və tərbiyəçiləri də iştirak edirlər.

2016-cı ildə bizim məktəbəqədər müəssisə Abşeron rayonu üzrə «İlin bağçası» müsabiqəsinin qalibi olub. Elə həmin ildə də məktəbəqədər müəssisəmiz bağçalararası idman yarışlarında birinci yeri tutub.

2018-ci ildə Azərbaycan Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə əlaqədar silsilə tədbirlər, «Şən startlar» yarışları həyata keçirilmişdir.

Bağcamızın məzunları Bakı şəhərinin məşhur liseylərinə qəbul olunurlar. Bağcamızın iş təcrübəsi digər məktəbəqədər təhsil müəssisələri tərəfindən öyrənilir. Tərbiyəçilər və uşaqlar vahid formaya keçiblər. Formalar yaş qruplarına görə, müxtəlif rənglərlə fərqləndirilir.

Bağcamızın təcrübəli və işgüzar pedaqoji kollektivi var. Metodist Kifayət Xəlilova bağcamın açıldığı ilk gündən burada fəaliyyət göstərir və Abşeron RİK-in Fəxri fəmanı ilə təltif olunmuşdur. Bundan başqa, əməkdaşlarımızdan Bikə Mehdiyeva, Günay Eynullayeva, Xumar Hüseynova, Səadət Saadova, Ellada Babayeva, Rəfiqə Ağayeva, Vüsalə Ağayevanın da fəaliyyəti Abşeron RİK tərəfindən dəyərləndirilmişdir.

Bağcamızın yetirməsi olan musiqi rəhbəri V.Ağayeva rayonun bütün tədbirlərində fəal iştirak edir.

Biz bağcamızın məzunlarının sonrakı həyatını da izləyirik. Şahmat məktəbinin açılışında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, cənab İlham Əliyev bağcamızın yetirməsi Əli Züqanovla görüşüb, onun fəaliyyətini rəğbətləndirib.

Bağcamızın məzunu Ayla Səmədzadə 4 nömrəli Masazır tam orta məktəbinin açılışında ölkəmizin birinci xanımı, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanı salamlamışdır. Mehriban xanım onun nitq qabiliyyətindən o qədər razı qalmışdı ki, onun sonrakı taleyini öz nəzər-diqqətində saxlayacağını qeyd etmişdi.

Hər ayın son həftəsinin cümə günü bağcamızda «Açıq qapı» günü keçirilir. Həmin gün valideynlər, arzu edən hər kəs bağcamıza gəlib, onun fəaliyyəti ilə, onları maraqlandıran problemlərlə tanış ola bilərlər.

Hər bir insan kimi, müəyyən zaman kəsiyindən sonra dönmə geriə baxarkən, uzun bir dövrü arxada qoyub gəldiyimizi görürük. Bizim «Günəş» körpələr evi-uşaq bağçası 40 ildən artıqdır ki, fəaliyyət göstərir. Bu illər ərzində minlərlə körpələrimiz böyüyüb, yetkinləşib, müstəqil həyata atılıb, cəmiyyətimizin, vətənimizin layiqli vətəndaşı olublar. Bu şərəfli işdə bizim də müəyyən bir əməyimiz olubsa, bununla qürur hissi duyur, fəxr edirik.

Nəticə / Conclusion

Uzun illərin iş təcrübəsinə və araşdırmalara əsaslanaraq, bu qərara gəlirik ki, vahid təhsil sisteminin ilk pilləsi kimi qeyd edilən məktəbəqədər dövrdə uşaqların intellektual, fiziki və psixoloji inkişafı, onların şəxsiyyətinin formalaşması, məktəbə hazırlanmaları kimi aktual vəzifələrin yerinə yetirilməsi problemləri əhatə olunur. Azərbaycan təhsil sisteminin modernləşdirilməsinin əsas strateji istiqamətlərindən biri – təhsil sisteminin ən vacib problem olan məktəbəqədər təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi yeni yanaşmaların, fəal təlim metodlarının

təbii və onlardan səmərəli istifadənin təşkili sayəsində mümkündür.

«Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu)»na əsasən, məktəbəqədər müəssisələrdə təlim-tərbiyə işi dörd inkişaf sahəsi üzrə – fiziki inkişaf, sağlamlıq və təhlükəsizlik, idrak, estetik tərbiyə, sosial-emosional inkişaf sahələri əsasında təşkil olunur. Bu inkişaf sahələri üzrə təşkil olunan məşğələlərdə uşaqların fiziki inkişafı, sağlamlıqlarının qorunması və təhlükəsizliyi təmin olunur, dərketmə, ətraf aləmin gözəlliklərini duymaq, qavramaq və müvafiq bədii nümunələr yaratmaq bacarıqları inkişaf etdirilir, uşaqlarda insanlara müsbət münasibət, xeyirxahlıq, qayğıkeçlik, qarşılıqlı yardım, mərhəmət və s. mənəvi keyfiyyətlər formalaşır.

Məktəbəqədər müəssisələrdə uşaqların intellektual, fiziki və psixoloji inkişafı, şəxsiyyətlərinin formalaşdırılması və məktəbə hazırlanmalarında fəal təlim metodlarından istifadə müsbət nəticələr verir.

Beləliklə, məktəbəqədər təhsil müəssisələrində uşaqlara verilən sadə bilik və bacarıqlar onların inkişafında, gələcək həyata hazırlanmalarında mühüm rol oynayır.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat / References

1. Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin dövlət standartı. (2019). Bakı, 8 avqust, № 351.
2. Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi Proqramı. (2007–2010-cu illər).
3. Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində İslahat Proqramı. (1999). Bakı, 8 s.
4. Baxışova Ş. (2019). Məktəbəqədər təhsil proqramının reallaşdırılmasında inkişafetdirici təlim mühitinin rolu. «Məktəbəqədər və ibtidai təhsil» jurnalı. №1, səh. 26-29.
5. Cəfərova L.K., Əhmədova A.M., Rəhimova S.Ə. Müasir uşaq bağçalarında təlimin təşkili. Bakı: «Apostrof», 2011, 96 s.
6. Məktəbəqədər müəssisə rəhbərinin stolüstü kitabı. (2015). ARTPI-nin Təhsil Texnologiyaları Mərkəzinin nəşriyyatı, 352 səh.
7. Məktəbəqədər təhsil haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu. (2017).
8. Məktəbəqədər təhsilin proqramı (kurikulumu). (2014). Bakı, ARTPI-nin Təhsil Texnologiyaları Mərkəzinin nəşriyyatı. 9 s.
9. Məktəbəqədər təhsilin yeni məzmununun xüsusiyyətləri (metodik tövsiyə). (2015). Bakı.
10. Khalafov A. (2019) The stimulating and obstructing factors for the application of student-centered education in Azerbaijan schools. Azerbaijan Journal of Educational Studies. Vol. 688, Issue III, pp. 49–58.